

16. søndag efter trinitatis (Høst)

Tid og sted: Høstgudstjenester kl. 10.30 i Jerlev, kl. 14.00 i

Ødsted

Skriftlæsninger

Salmevalg

Ødsted:

Vi pløjed' og vi så'de, 730

Nu falmer skoven, 729

Kornet, som dør i jorden, 476

Høstsalme fra Salmer og Sange for skole og kirke II, nr. 26:

Nat med mørke, dag med sol

Jerlev:

Nu falmer skoven, 729

Du gav mig, o Herre, 728

Fra vest står blæsten, 808 (100 Salmer)

Kornet, som dør i jorden, 476

Vi pløjed' og vi så'de, 730

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes

Mange jøder var kommet ud til Martha og Maria for at trøste dem i sorgen over deres bror. Da nu Martha hørte, at Jesus var på vej, gik hun ud for at møde ham; men Maria blev siddende inde i huset. Martha sagde til Jesus: »Herre, havde du været her, var min bror ikke død. Men selv nu ved jeg, at hvad du beder Gud om, vil Gud give dig.« Jesus sagde til hende: »Din bror skal opstå.« Martha sagde til ham: »Ja, jeg ved, at han skal opstå ved opstandelsen på den yderste dag.« Jesus sagde til hende: »Jeg er opstandelsen og livet; den, der tror på mig, skal leve, om han end dør. Og enhver, som lever og tror på mig, skal aldrig i evighed dø. Tror du det?« Hun svarede: »Ja, Herre, jeg tror, at du er Kristus, Guds søn, ham som kommer til verden.« Da hun havde sagt det, gik hun tilbage og kaldte ubemærket på sin søster Maria og sagde: »Mesteren er her og kalder på dig.« Da Maria hørte det, rejste hun sig straks op og gik ud til ham. Jesus var endnu ikke kommet ind i landsbyen, men var stadig dér, hvor Martha havde mødt ham. Jøderne, som var inde i huset hos Maria for at trøste

hende, så, at hun hurtigt rejste sig og ville ud; de fulgte efter hende, da de mente, at hun gik ud til graven for at græde dér. Da nu Maria kom ud, hvor Jesus var, og så ham, faldt hun ned for hans fødder og sagde: »Herre, havde du været her, var min bror ikke død.« Da Jesus så hende græde og så de jøder græde, som var fulgt med hende, blev han stærkt opbragt og kom i oprør og sagde: »Hvor har I lagt ham?« »Herre, kom og se!« svarede de. Jesus brast i gråd. Da sagde jøderne: »Se, hvor han elskede ham.« Men nogle af dem sagde: »Kunne han, som åbnede den blindes øjne, ikke også have gjort, at Lazarus ikke var død?« Da blev Jesus atter stærkt opbragt, og han går hen til graven. Det var en klippehule, og en sten var stillet for den. Jesus sagde: »Tag stenen væk!« Martha, den dødes søster, sagde til ham: »Herre, han stinker allerede; han ligger der jo på fjerde dag.« Jesus sagde til hende: »Har jeg ikke sagt dig, at hvis du tror, skal du se Guds herlighed?« Så tog de stenen væk. Jesus så op mod himlen og sagde: »Fader, jeg takker dig, fordi du har hørt mig. Selv vidste jeg, at du altid hører mig, men det var for folkeskarens

skyld, som står her, at jeg sagde det, for at de skal tro, at du har udsendt mig.« Da han havde sagt det, råbte han med høj røst: »Lazarus, kom herud!« Og den døde kom ud, med strimler af linned viklet om fødder og hænder og med et klæde viklet rundt om ansigtet. Jesus sagde til dem: »Løs ham og lad ham gå.« Mange af de jøder, som havde været med hos Maria og set, hvad Jesus havde gjort, kom nu til tro på ham. *Joh 11,19-45*

Prædiken

Fortællingen om Lazarus handler om opstandelsen. Den handler om, at Gud i Jesus viser sin magt, der er større end både liv og død.

For at forstå opstandelse, tror jeg, at vi er nødt til at begynde et andet sted; dér hvor teksten også begynder, ved sorgen og ved døden.

Om at miste

Da jeg var barn var det et tilbagevendende mareridt for mig, at mine forældre skulle dø eller at de skulle blive skilt.

Skulle jeg i venindebøger skrive med sirlig skrift, hvad jeg hadede mest i denne verden, skrev jeg død og skilsmisse. Og nu som præst ser jeg, at det med at miste forældre heller ikke er spor let, når man er voksen eller gammel. Det samme med søskende. Vores levende elskede mennesker er det bedste, vi har, og vi suger dem ind, lever og oplever med dem, for de er vores liv; og samtidig ved vi, at en dag får det ende. Vi har kun hinanden til låns; eller vi følges ad en stund; vores elskedes begyndelse og slutning ligger ikke i vores hænder. Sådan er det med de største ting i livet: Vi har fået dem. Som vi synger med Benny Andersen: Som solfanger er jeg nu begyndt, at forstå at alt og intet er os givet. Stjernehimlene, vejtrækningen, livet, kærligheden, hinanden. Det største og det mest dyrebare kommer udefra – til os. Vi er modtagere, og vi må være solfangere, der suger livet og nåden til os; for alt er os givet, og intet er vores. En dag går solen sin runde uden mig! Eller uden mine forældre. Eller uden den elskede, som jeg lige nu deler alt med.

Hos Martha og Maria har solen gået sin runde uden deres elskede bror, Lazarus. I hjemmet hersker den tryggende sorg. Lazarus er død, og deres bekendte er samlet hos dem for at sørge med dem. Det er godt at samles om sorg, for det gør den mindre fortvivlende. Det gør den ikke lettere eller mindre smertefuld. Bare mindre fortvivlende. Døden er den uundgåelige fællesnævner i alle liv, som måske mere end noget andet får os til at længes efter Gud, som et tilsagn om at vi ikke betyder ”intet”, men at alt det vi oplever som uendeligt dyrebart, også ER det; uendeligt – uden ende, heller ikke ved døden.

Hvordan sørger man sammen – og hvorfor? Når vi møder et menneske, der er i sorg, kan vi blive lidt befippede. Det er uvant for os at være fælles om det mørke og det svære. Det er velkendt og nemt for os at være fælles om det lette og lyse. Når vi møder et menneske i sorg, kan vi føle at vores opgave er, at hive og trække mennesket ud af sorgen hurtigst muligt, ved at sige ting som: ”Jamen tænkt dog på at...” eller ”Jeg var også ked af det engang og da hjalp det mig at gøre sådan og sådan”. Vi vil gerne fikse

det, så vi kan vende tilbage til det velkendte lyse og lette. Men det hjælper ingenting. For smerten ved at miste kan ikke forceres, sorg kan ikke effektiviseres.

”Menneskets sjæl vil ikke have gode råd eller fikses eller redes. Menneskets sjæl vil bevidnes, præcis som den er, dér hvor den er,” skriver forfatteren Parker Palmer. I sorgen har vi brug for nogen der anerkender smerten og holder vores hånd igennem den. Vi har brug for nogen, der tør se sorgens store hav, uden at de pakker sammen og går deres vej eller tripper for, at det snart må få en ende.

Menneskets sjæl vil have medvandrere og vidner til, hvad den må gå igennem. Døden er stærk og tavs, og trøst er ingen hjælp; men nærvær er hjælp.

Om at dø

”Du stærke død, din tavshed vækker gru,” skrev H.C. Andersen. Din tavshed vækker gru. Døden giver ingen svar tilbage på vores tusinde spørgsmål. Nogen bliver til intet, og det er svært at forstå og umuligt at bære. Den død, der er enden på et liv forbliver et mysterium for os, de levende. Men på en mærkelig måde orienterer vi os efter

døden igennem hele livet. Vi spiser og drikker og trækker vejret for livets skyld. Vi arbejder for at skabe liv for andre og for os selv. Meget af det vi har lært, og meget af det, vi lærer videre til vore børn, handler om ikke at dø. De flotte svampe skal man slet ikke spise. Man skal gå på fortovet. Der er grænser for vor høje ting, det er fornuftigt at hoppe ned fra. Vi knus-elsker livet, og vi vil holde døden stangen, så længe som vi kan. Døden ved vi levende ikke meget om. Og så måske alligevel.

For i livet kan vi erfare glimt af døden i mange henseender. Hvis man har været brændende forelsket men har måtte give det op, fordi det man drømte om – der hvor forelskelsen ville bære hen – ikke var den andens drøm. Eller måske har man oplevet så voldsomme smerter, at alt andet i én er blevet helt tyst. Eller en relation er blevet så forkrampet, at man må give slip og lade den blive til et minde. Eller vi oplever en sommer, der gør naturen knastør og livsforladt i en uvant og urovækkende varme.

Døden oplever vi på mangfoldige måder, og så længe vi lever sker der oftest det forunderlige, at oplevelsen af

døden er fulgt af oplevelsen af noget andet. Nemlig af uventet liv. Og en dag går solen sin runde uden mig, men når forårssolen skinner, lever jeg!

Om opstandelse

Lazarus, kom herud! råbte Jesus. I fire dage havde Lazarus ligget død i gravhulen, men Jesus kaldte ham tilbage til livet, oprejste Lazarus af de døde, sådan som kun Gud kan det. Og Lazarus kom ud, endnu viklet ind i linnedklæderne fra top til tå, så det næsten var umuligt for ham at bevæge sig.

Det er svært at nærme sig opstandelsen i ord; men oplevelsen af, at livet står op af døde oplever vi igen og igen. Når man ikke har følt nogen lyst til noget som helst i en rum tid, men pludselig en dag alligevel putter en agurk oven på leverpostejsmaden. Og lysten til mere end det grå begynder at vokse.

Vi mærker at livet står op af døde, når naturen vågner efter vinterdvalen; når forårssolen varmer den frosne jord, og det spirer og gror, og alting springer ud. Eller som i år,

når græsplænen bliver grøn igen efter nærmest at være forstøvet.

Eller vi mærker det, når livet er gået i stå, og vi er tynget af modløshed og angst, da åbner sig alligevel en mulighed for en ny begyndelse; når en hånd griber fat i min og en mund siger: Det er okay, vi begynder på ny.

Opstandelsen bliver rakt os! I dette liv på jorden begynder livet mange gange på ny, kan man sige. Og taksigelsen for alt det vi bliver givet, er i kirkeåret forbundet med høsttiden. Nu gætter jeg, men jeg tror ikke nogen af jer har været i marken med le og stakket neg i den sidste måneds tid – meget har ændret sig ved høsten. MEN følelsen af afhængighed, det at vi lever af det, der bliver rakt til os – det er den samme tone, der klinger i høstgudstjenesten i dag som for 100 år siden. Afhængigheden af, at livet står op af døde. Måske har sommeren i år gjort os lidt mere opmærksomme på den afhængighed? Nogen gange er høsten god, nogen gange dårlig. I år var den katastrofal. Og sammen med alle de gode D-vitaminer vi har suget til

os fra solen, er der måske også vågnet en lille uro, der spørger; Hvor er vi på vej hen?

Hvor vi er på vej hen, det ved jeg ikke. Men jeg tror, at Gud vil skabe nye begyndelser for os. Og jeg tror, at vi får blik for dem, når vi ser, at vi både med ånd og krop lever af det, der gives os udefra.

Opstandelsen bliver os altid givet. Vi er modtagere, ligesom solfangeren, der suger forårssolens lys og varme til sig. Vi er modtagere, også når vi tager et andet menneske i vores arme, eller føler varmen i det håndtryk, der er en åben invitation til livet.

Vi er modtagere af livet, vi er modtagere af døden og vi er modtagere af opstandelsen.

Opstandelsen efter døden? Den er fortegnet for vore kristne liv. Vi lever med vores kristentro med opstandelsen som horisont, og den horisont gav Gud os, da Jesus kaldte Lazarus ud af graven og da han besejlede sejren over døden, ved at lade Jesus opstå påskedag. Siden påskemorgen har intet menneske kunne gå hen, hvor Gud ikke har været med.

Den nye begyndelse, opstandelsen, er, at Gud altid er med og skaber og genrejser os og livet omkring os, som han gjorde for Maria, Martha og Lazarus; som han gør, når forårssolen skinner, når æbler lyser rødt fra træernes grene, når en mælkebøtte bryder igennem den hårde asfalt ... – og når de døde bryder graven! **Amen**

Lovprisning

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden,
som det var i begyndelsen,
således også nu og altid
og i al evighed. Amen.

Kirkebøn

Almægtige Gud, himmelske fader, Vor Herre Jesus Kristus! Vi takker dig for livet og for vores livsmuligheder. Det er op til os selv, at forvalte vores livsmuligheder efter bedste evne, men alligevel beder vi dig: Send din Helligånd

og lad ånden skabe en ny begyndelse i os. Så vi ser din herlighed; så vi mærker skønheden; så vi hører Guds Ord; så vi vender kærligheden mod vores næste.

Vor Herre og vor Gud, hjælp os til at stole på din underfulde frelse og forsoning, så vi frit kan leve til glæde og gavn for vores næste.

Velsign og bevar det fællesskab, der udspringer som en kilde fra dig, og lad den kilde springe ud af døbefonten og nadveren; lad dit ord have frit løb iblandt os, for at dit rige med retfærdighed og fred og glæde i Helligånden må udbredes og vokse, og nådens lys skinne for alle dem, der sidder i mørke og dødens skygge.

Herre, vi beder dig for alle, der har fået magt og ansvar og viden betroet: Giv dem troskab og visdom, så de forvalter mulighederne til gavn for de svage og til at tjene andre mennesker. Amen!